

Rapport

Datum: 21 december 2007
Rapportnummer: 2007/322

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland hem op 30 september 2004 hebben ingesloten en in verband daarmee hebben gefouilleerd.

Voorts klaagt verzoeker erover dat de korpsbeheerder de hulpofficier van justitie niet heeft gehoord in het kader van de interne klachtenprocedure.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 30 september 2004 zagen de politieambtenaren A. en L. de auto van verzoeker rijden. Na controle van de APK van de auto, bleek dat die was verlopen. Inmiddels stond het voertuig van verzoeker aan de kant, waarop verzoeker werd aangesproken die ondertussen naast het voertuig stond. Verzoeker ontkende de auto vlak daarvoor te hebben bestuurd; hij zou op de bijrijdersstoel hebben gezeten. Verzoeker voldeed niet aan het verzoek zijn rijbewijs te tonen. Verzoeker werd vervolgens door A. en L. vervoerd naar het politiebureau. Overigens ontkende verzoeker dat er van een aanhoudingssituatie sprake was geweest. Volgens hem had hij zelf voorgesteld de zaak verder te bespreken op het politiebureau. Op het politiebureau werd verzoeker voorgeleid aan de hulpofficier van justitie. Tijdens de voorgeleiding herinnerde verzoeker zich dat zijn rijbewijs zich in de tas bevond die hij bij zich had, waarna hij het rijbewijs uit de tas haalde en overhandigde aan de hulpofficier van justitie. Vervolgens werd verzoeker gefouilleerd en ingesloten omdat volgens de politie nog enkele ambtelijke handelingen moesten worden verricht. Op last van de hulpofficier van justitie werd verzoeker vervolgens heengezonden.

2. Verzoeker werd beboet wegens het niet op eerste vordering tonen van zijn rijbewijs (zie Achtergrond, onder 1.2.) en het verlopen zijn van de APK van zijn auto (zie Achtergrond, onder 1.1.). Beide administratiefrechtelijke beschikkingen werden in beroep vernietigd door de officier van justitie wegens het uitblijven van een tijdige reactie van de politie. Er was geen strafrechtelijk proces-verbaal opgemaakt tegen verzoeker. Ook was er geen proces-verbaal van aanhouding opgemaakt.

3. Op 31 oktober 2004 diende verzoeker bij de politie een klacht in over het politieoptreden, waarbij hij klaagde over de bejegening door de politie op straat, zijn insluiting en fouillering en over het feit dat een politieambtenaar zijn tas had omgekiept voordat hij verzoeker zijn tas had teruggegeven. Verzoeker benadrukte in zijn klachtbrief dat hij niet de bestuurder was geweest van de auto en dat hij vrijwillig was meegegaan naar het politiebureau. Verzoeker schreef dat een van de politieambtenaren hem om zijn rijbewijs had gevraagd, waarna verzoeker hem te kennen gaf dat hij zijn rijbewijs niet bij zich had en het daarom op zijn vordering ook niet kon afgeven. Verder schreef verzoeker

dat de ambtenaar hem daarop te kennen gaf dat de APK was verlopen, waarna hij dreigde verzoeker de gemelde bekeuringen te geven. Verzoeker schreef dat hij hem vervolgens had voorgesteld om naar het politiebureau te gaan om de juistheid van de handelwijze van de politieambtenaar te bespreken, omdat verzoeker genoeg had van het optreden van die ambtenaar.

4. Nadat in het kader van de interne klachtenprocedure tevergeefs was getracht te bemiddelen, is de zaak behandeld door de Commissie voor de politiekklachten Amsterdam-Amstelland. De commissie heeft verzoeker op 3 augustus 2005 gehoord en de korpsbeheerder op 4 januari 2006 geadviseerd. De korpsbeheerder heeft het advies van de klachtencommissie op 21 maart 2006 overgenomen. Dat advies luidde als volgt.

Wat betreft de aanhouding merkte de commissie op dat zij het aannemelijk achtte dat verzoeker had voorgesteld om mee te gaan naar het bureau, nu de verklaringen van verzoeker en A. daarover overeen kwamen. Volgens de klachtencommissie was de politie op grond van artikel 3 jo. artikel 34 Wahv (zie Achtergrond, onder resp. 2.2. en 2.3.) bevoegd tot staandehouding en vordering van een geldig rijbewijs en kentekenbewijs. Nadat verzoeker ondanks de vordering had geweigerd zijn rijbewijs en kentekenbewijs te tonen, kon hij op grond van artikel 53 van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond onder 6.1.) worden aangehouden omdat hij een strafbaar feit pleegde door niet aan een vordering te voldoen (artikel 34 lid 1 Wahv, zie Achtergrond, onder 2.3.) van een op grond van artikel 3 Wahv aanwezen toezichthouder (zie Achtergrond, onder 2.2.). De commissie achtte het politieoptreden dan ook behoorlijk, waaraan niet afdeed dat verzoeker had aangegeven vrijwillig te zijn meegegaan en zijn aanhouding dus niet als zodanig had ervaren.

Ten aanzien van de klacht over het insluiten en fouilleren overwoog de klachtencommissie onder meer dat uit het insluitingsformulier bleek dat verzoeker ter insluiting was gefouilleerd en dat hij tussen de tien en 30 minuten ingesloten was geweest. Hij was gefouilleerd omdat er nog enkele ambtelijke handelingen moesten worden verricht. Uit het aanvullende rapport dat de inspecteur die de klacht had onderzocht op verzoek van de klachtencommissie had opgesteld bleek dat daarbij gedacht moest worden aan het uitschrijven van twee bekeuringen.

Gelet op het feit dat de handelwijze van de politie overeenkomstig de procedure was op het betreffende politiebureau en gelet op het feit dat verzoeker korte tijd ingesloten was geweest, vond de commissie dat de politie niet onbehoorlijk had gehandeld.

De klachtencommissie onthield zich van een oordeel ten aanzien van de klacht over het omkieperen van verzoekers tas, omdat volgens de inspecteur die de klacht had onderzocht niet meer achterhaald kon worden welke ambtenaar dat zou kunnen hebben gedaan.

5. Omdat verzoeker zich niet kon vinden in de reactie van de korpsbeheerder, wendde hij zich op 18 april 2006 tot de Nationale ombudsman. In zijn brief van 4 juli 2006 waarmee de Nationale ombudsman zijn onderzoek heeft geopend, liet de Nationale ombudsman betrokkenen weten geen onderzoek in te stellen naar de aanhouding van verzoeker, omdat verzoeker in de gegeven omstandigheden mocht worden aangehouden voor het niet voldoen aan een vordering. Daarbij was het niet relevant dat verzoeker zijn aanhouding niet als zodanig had ervaren. Op 7 februari 2007 berichtte de Nationale ombudsman de betrokkenen dat hij zich vrij achtte verzoekers aanhouding bij zijn oordeel te betrekken, omdat die de grondslag vormde voor de insluiting en foullering.

I. Ten aanzien van de insluiting

Bevindingen

1. De korpsbeheerder verwees de Nationale ombudsman in zijn reactie op de klacht naar zijn eerdere oordeel daarover. Desgevraagd gaf de korpsbeheerder een toelichting op de procedure omtrent het insluiten van verdachten bij zijn korps. Uit zijn reactie bleek dat arrestanten - eenmaal aangekomen op het politiebureau - worden voorgeleid aan de hulpofficier van justitie en aldaar worden ingesloten voor de duur van het onderzoek. Na het onderzoek worden verdachten heengezonden of in verzekering gesteld. Het van toepassing zijnde dienstvoorschrift vermeldt onder meer dat alleen iemand die rechte van zijn vrijheid is beroofd kan worden ingesloten (zie Achtergrond, onder 5.1.). Het betreffende politiebureau kende geen aparte insluitingsprocedure, antwoordde de korpsbeheerder op een vraag daarover van de Nationale ombudsman.

2. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder liet verzoeker weten het ermee oneens te zijn dat de Nationale ombudsman had besloten de aanhoudingssituatie niet apart te onderzoeken. Verzoeker ging niet inhoudelijk in op hetgeen de korpsbeheerder over de klacht over zijn insluiting had opgemerkt.

Beoordeling

3. Het verbod van onrechtmatige vrijheidsontneming houdt voor bestuursorganen in dat zij buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niemand zijn vrijheid mogen ontnemen. Artikel 61 Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder 6.2.) bepaalt dat de verdachte die niet in verzekering wordt gesteld, of voor een rechter-commissaris wordt geleid, dadelijk in vrijheid wordt gesteld. Ophouden voor onderzoek houdt niet alleen ophouden voor verhoor van de verdachte in, maar ook de tijd waarin wordt overlegd over verder verhoor, nader onderzoek wordt verricht, antecedenten worden nagezien om deze eventueel in een nader verhoor aan de orde te kunnen stellen, alsmede voor het nemen van de beslissing of de verdachte kan worden heengezonden, dan wel in verzekering moet worden gesteld of voorgeleid aan de rechter-commissaris. Ook de tijd die

gemoed is met het opstellen van een proces-verbaal van verhoor van de verdachte kan onder "ophouden voor onderzoek" worden begrepen.

De wijziging van art. 61 Sv die meebracht dat onder "onderzoek" nu ook wordt verstaan het belang van het uitreiken aan de verdachte van mededelingen over de strafzaak, dateert van 2005 en is dus op deze zaak niet van toepassing.

4. Wat betreft de aanhouding merkt de Nationale ombudsman het volgende op. Het verlopen zijn van de APK-keuring van een voertuig kan op grond van de Wahv worden gesanctioneerd. In het kader van hun toezichthoudende optreden op grond van de Wahv, konden A. en L. gebruik maken van de bevoegdheden die de Awb biedt voor de handhaving van de Wahv. Op grond van artikel 5:19 Awb (zie Achtergrond onder 3.) waren A. en L. bevoegd om inzage te vorderen in het rijbewijs van verzoeker als (vermeende) bestuurder van de auto. Het niet meewerken aan een dergelijke vordering leverde op grond van artikel 34 Wahv (zie Achtergrond, onder 2.3.) een (strafrechtelijke) overtreding op, waarvoor verzoeker mocht worden aangehouden. De Nationale ombudsman gaat er verder van uit dat verzoeker was aangehouden.

5. Op het politiebureau aangekomen, werd verzoeker voorgeleid aan de hulpofficier van justitie. Aan de hulpofficier toonde verzoeker alsnog zijn rijbewijs dat in zijn tas zat. Vervolgens werd verzoeker ingesloten (en daaraan voorafgaand gefouilleerd) omdat er nog enkele ambtelijke handelingen verricht moesten worden. Tijdens de interne klachtenprocedure is gebleken dat daarbij gedacht moest worden aan het uitschrijven van twee bekeuringen. Het uitschrijven van twee administratiefrechtelijke bekeuringen valt niet aan te merken als strafrechtelijke onderzoekshandeling. Ook anderszins is de Nationale ombudsman niet gebleken en is het niet aannemelijk geworden dat de politie strafrechtelijke onderzoekshandelingen in de zin van art. 61 Sv (zie Achtergrond, onder 6.2.) heeft verricht gedurende de tijd dat verzoeker ingesloten was. De meest voor de hand liggende onderzoekshandelingen zoals het nader horen van verzoeker of het opmaken van een proces-verbaal waren in ieder geval niet verricht. De Nationale ombudsman gaat er dan ook van uit dat verzoeker uitsluitend werd ingesloten zodat de twee aankondigingen van beschikking konden worden uitgeschreven.

6. De handelwijze van de politie in dezen was niet juist, nu de insluiting en het ophouden niet tot doel hadden het de politie mogelijk te maken (strafrechtelijk) onderzoek te verrichten. Het opmaken van twee administratiefrechtelijke bekeuringen was geen legitieme grond daarvoor. Verzoeker had derhalve niet ingesloten kunnen worden nadat hij zijn identiteit bekend had gemaakt middels het tonen van zijn rijbewijs. Nu er vanaf dat moment geen grond meer was om hem (nog langer) van zijn vrijheid te beroven, had verzoeker niet ingesloten mogen worden op het politiebureau. De politie heeft daarmee gehandeld in strijd met het verbod op onrechtmatige vrijheidsontneming.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

7. In aanvulling op het bovenstaande merkt de Nationale ombudsman nog het volgende op over de handelwijze van politie. Op grond van de Aanwijzing administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften van het College van procureurs-generaal is afdoening langs één traject het uitgangspunt ingeval van overtreding van een verkeersvoorschrift die zowel strafrechtelijk als administratiefrechtelijk zou kunnen worden afgedaan. Als desalniettemin in uitzonderingsgevallen beide trajecten worden bewandeld dan moet daarvan melding worden gemaakt in het (strafrechtelijke) proces-verbaal en op de aankondiging van de (administratiefrechtelijke) beschikking. (Zie Achtergrond, onder 7.) Het gerechtshof te Leeuwarden heeft in gelijklopende zin geoordeeld ten aanzien van de samenloop tussen administratieve en strafrechtelijke feiten (zie Achtergrond, onder 8.). Het gerechtshof vernietigde de in hoger beroep aangevochten beschikking omdat er geen melding was gemaakt van de samenloop op de aankondiging van de beschikking, noch in het proces-verbaal.

8. Ook in dit geval is er sprake geweest van samenloop. Verzoeker is immers aangehouden, voorgeleid en ingesloten, hetgeen strafrechtelijke handelingen zijn. Daarnaast heeft verzoeker twee administratiefrechtelijke sancties ter zake ontvangen. Al zou er al sprake zijn geweest van een uitzonderingssituatie op grond waarvan samenloop was toegestaan, dan nog staat vast dat de zaak niet op de juiste wijze is afgehandeld alleen al doordat er geen proces-verbaal terzake was opgemaakt (waarin opgenomen had moeten worden dat ten aanzien van verzoeker ook de administratiefrechtelijke weg zou worden bewandeld).

II. Ten aanzien van de fouillering

Bevindingen

1. De korpsbeheerder verwees de Nationale ombudsman in zijn reactie op de klacht over de fouillering naar zijn oordeel daarover in de interne klachtenprocedure. In aanvulling daarop verwees hij daarbij tevens naar het eerste lid van art. 28 van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder 4.2.), dat de wettelijke basis vormde voor de insluitingsfouillering. Volgens de korpsbeheerder wordt het als een plicht voor de politie gezien om voorafgaand aan de insluiting te fouilleren. Uit het dienstvoorschrift terzake dat de korpsbeheerder had meegestuurd, bleek dat er uit veiligheidsoverwegingen standaard wordt gefouilleerd voordat er wordt ingesloten (zie Achtergrond, onder 5.2.).

2. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder liet verzoeker weten het er mee oneens te zijn dat de Nationale ombudsman had besloten de aanhoudingssituatie niet apart te onderzoeken. Verzoeker ging niet inhoudelijk in op hetgeen de korpsbeheerder over de klacht over zijn fouillering had opgemerkt.

Beoordeling

3. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft eenieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Het onderzoek aan het lichaam betekent een inbreuk op dit grondrecht, dat is neergelegd in artikel 11 van de Grondwet (zie Achtergrond, onder 9.1.). Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt. Ook in artikel 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet (zie Achtergrond, onder 10.).

3.1. Aangezien door foullering inbreuk wordt gemaakt op de hiervoor aangeduide grondrechten is daarvoor een wettelijke legitimering vereist (zie Achtergrond, onder 11.1., 11.2. en 4.2.). Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid, van de Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt (zie Achtergrond, onder 9.2.). Het onderzoek aan de kleding dat voorafgaat aan het insluiten van personen in een politiecel is gebaseerd op artikel 9 lid 4 van de Politiewet 1993 (zie Achtergrond, onder 11.2.) en nader uitgewerkt in artikel 28, eerste lid, van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder 4.2.). Deze foullering is te beschouwen als een maatregel in het belang van de veiligheid op het politiebureau en ter bescherming van de in te sluiten persoon en mag standaard worden verricht. Artikel 8, lid 3 Politiewet 1993 (zie Achtergrond, onder 11.1.) geeft ook de bevoegdheid tot foulleren buiten insluitingssituaties, maar dan moet er aan andere strikte voorwaarden zijn voldaan. Zo moet uit feiten of omstandigheden blijken dat een onmiddellijk gevaar dreigt voor leven of veiligheid van de personen zelf, die van de ambtenaar zelf of van derden en het onderzoeken van kleding noodzakelijk is ter afwending van dit gevaar.

4. Onder I is vast komen te staan dat de insluiting van verzoeker onterecht was. Daarmee was ook de standaard daaraan voorafgaande foullering gebaseerd op artikel 9 lid 4 Politiewet jo. artikel 28 lid 1 Ambtsinstructie niet juist. Verder is de Nationale ombudsman niet gebleken dat er sprake was van een andere, niet-insluitingssituatie waarin op grond van artikel 8, lid 3 Politiewet gefouilleerd had mogen worden. De politieambtenaren hebben derhalve gehandeld in strijd met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam door verzoeker te foulleren.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van het niet horen van de hulpofficier van justitie

Bevindingen

1. Verzoeker had in zijn oorspronkelijke klachtbrief aan de politie geklaagd over het omkieperen van zijn tas door een achttienjarige snotneus. Hij had daarbij niet vermeld dat de hulpofficier van justitie bij het omkieperen aanwezig was geweest. In de door de inspecteur, die de klacht intern had onderzocht, opgemaakte rapportage van 19 december

2004 stond dat niet meer nagegaan kon worden wie verzoeker kon hebben bedoeld met zijn verwijzing "achtienjarige snotneus". In reactie op dat verslag schreef verzoeker de klachtencommissie op 30 mei 2005 dat eenvoudig achterhaald kon worden wie zijn tas had omgekiept, omdat de betreffende persoon een brief uit verzoekers tas had gehaald en die had laten zien aan de hulpofficier die daarop goedkeurend knikte. Blijkens het verslag van het horen van verzoeker door de klachtencommissie is het klachtonderdeel over het omkieperen van de tas en de door verzoeker gestelde aanwezigheid daarbij van de hulpofficier kennelijk niet aan de orde geweest.

2. Ten aanzien van verzoekers klacht over het omkieperen van zijn tas, schreef verzoeker in zijn verzoekschrift van 18 april 2006 aan de Nationale ombudsman dat de hulpofficier van justitie over dat klachtonderdeel niet was gehoord terwijl hij daarover wel zou kunnen verklaren. Volgens verzoeker was de politie op dat punt nalatig geweest bij het informeren van de klachtencommissie.

3. De korpsbeheerder merkte over dit klachtonderdeel op dat de klachtencommissie tijdens de interne klachtenprocedure de hulpofficier niet had gehoord maar de politie in het algemeen had gevraagd te reageren op dit klachtonderdeel. Bovendien ontkende de korpsbeheerder dat er sprake was geweest van een informatieverzoek aan de politie daarover door de klachtencommissie. De korpsbeheerder stelde voorts dat hij eerst in juli 2006 de brieven van verzoeker van 30 mei 2005 en 18 april 2006 waarin hij melding maakte van de aanwezigheid van de hulpofficier had ontvangen (in juli 2006 had de Nationale ombudsman het onderzoek naar de klacht geopend naar de politie - *N.o.*). Overigens was de korpsbeheerder van mening dat uit de brief van 30 mei 2005 niet direct bleek dat de hulpofficier bij het omkieperen van de tas aanwezig zou zijn geweest.

3.1. De korpsbeheerder berichtte verder dat de hulpofficier van justitie op 29 augustus 2006 alsnog was bevraagd over het klachtonderdeel. De hulpofficier kon zich de zaak nog herinneren, maar niet het omkieperen van een tas dan wel zijn aanwezigheid daarbij.

4. Verzoeker schreef de Nationale ombudsman in reactie op het standpunt van de korpsbeheerder en op de verklaring van de hulpofficier van 29 augustus 2006 hierover dat er geen goede reden was geweest om de hulpofficier niet te horen en dat hij zijn twijfels had bij de verklaring die de hulpofficier twee jaar na dato over het voorval had afgelegd. Verder vond hij het onterecht dat hem een verwijt werd gemaakt en hij vroeg zich af waar het proces-verbaal van de officier van justitie bleef.

Beoordeling

5. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven.

6. In de interne klachtenprocedure neemt de korpsbeheerder de beslissing over de klacht, eventueel na advies daarover te hebben ingewonnen bij de klachtencommissie. De korpsbeheerder is eindverantwoordelijk voor de interne klachtafhandeling. (Zie Achtergrond, onder 11.3.)

7. Naar de mening van de Nationale ombudsman had de brief van verzoeker aan de klachtencommissie van 30 mei 2005 voor de korpsbeheerder aanleiding moeten zijn om de hulpofficier van justitie te horen, zeker nu de identiteit van de direct betrokken ambtenaar niet meer achterhaald kon worden. De korpsbeheerder kon zich daarbij niet aan zijn verantwoordelijkheid voor de interne klachtafhandeling onttrekken door zich op het standpunt te stellen dat hij de brief van 30 mei 2005 niet kende, omdat verzoeker die had gericht aan de klachtencommissie. Het is aan de korpsbeheerder om met de klachtencommissie dusdanige afspraken te maken over de overdracht van klachtdossiers en -correspondentie dat hij volledig op de hoogte raakt van de wijze waarop de klacht door de klachtencommissie is onderzocht. Als de korpsbeheerder na advies te hebben ingewonnen van de klachtencommissie ervoor kiest om zijn oordeel op dat advies te baseren, kunnen eventuele door de klachtencommissie gemaakte onzorgvuldigheden daarbij aan hem worden toegerekend. Door de hulpofficier van justitie tijdens de interne klachtenprocedure niet te horen, terwijl er voldoende aanwijzing was dat hij - als enige - wellicht over de klacht kon verklaren, heeft de korpsbeheerder gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland is

gegrond ten aanzien van:

- het insluiten van verzoeker, wegens schending van het verbod van onrechtmatige vrijheidsontneming;
- het fouilleren van verzoeker, wegens strijd met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

De klacht over de onderzochte gedraging van de korpsbeheerder is

gegrond ten aanzien van:

- het niet horen van de hulpofficier van justitie, wegens strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

Slotbeschouwing

Deze casus toont aan dat het toezicht op de naleving van verkeersvoorschriften en met name de inzage in wettelijke bescheiden en het vorderen van het rijbewijs dusdanig ingewikkeld is geregeld dat niet eenvoudig valt vast te stellen wanneer van welke bevoegdheid gebruik kan, mag of moet worden gemaakt. Relevante artikelen zijn te vinden in de WVV 1994, de Awb en de Wav, welke bepalingen ook nog eens onderling nauw met elkaar zijn verbonden. Het is te begrijpen dat de politie in dit geval daarmee

heeft geworsteld. Om een correcte toepassing van dergelijke gecompliceerde wet- en regelgeving te verzekeren zijn kennelijk (meer) scholing, betere informatievoorziening en/of heldere instructies onontbeerlijk.

Onderzoek

Op 19 april 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer W. te Amsterdam, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland (de burgemeester van Amsterdam), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd hem een aantal specifieke vragen gesteld.

Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Tijdens het onderzoek kregen betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Amsterdam over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 18 april 2006.

Intern politieklanddossier ontvangen op 8 mei 2006.

Reactie van de korpsbeheerder van 6 september 2006

Reactie van verzoeker van 25 september 2006.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994)

1.1. Artikel 72

"2. Het keuringsbewijs dient:

(...)

b. zijn geldigheid niet te hebben verloren, en

(...)"

1.2. Artikel 160

"1. Op de eerste vordering van de in artikel 159 bedoelde personen is de bestuurder van een motorrijtuig verplicht dat motorrijtuig te doen stilhouden alsmede de volgende bewijzen behoorlijk ter inzage af te geven:

(...)

c. het rijbewijs dan wel het hem door het daartoe bevoegde gezag buiten Nederland afgegeven rijbewijs en, indien hem buiten Nederland een internationaal rijbewijs is afgegeven, dat bewijs;"

2. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv)

2.1. Artikel 2

"1. Ter zake van de in de bijlage bij deze wet omschreven gedragingen die in strijd zijn met op het verkeer betrekking hebbende voorschriften gesteld bij of krachtens de Wegenverkeerswet 1994, de Provinciewet of de Gemeentewet (...), worden op de wijze bij deze wet bepaald administratieve sancties opgelegd."

2.2. Artikel 3

"1. Met het toezicht op de naleving van de in artikel 2, eerste lid, bedoelde voorschriften zijn belast de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen ambtenaren."

2.3. Artikel 34

"1. Met geldboete van de tweede categorie wordt gestraft:

a. hij die niet voldoet aan vordering van een krachtens artikel 3, eerste lid, aangewezen toezichthouder."

3. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:19

"(...)

3. Hij (een toezichthouder; N.o.) is bevoegd van de bestuurder van een vervoermiddel inzage te vorderen van de wettelijk voorgeschreven bescheiden met betrekking waartoe hij een toezichthoudende taak heeft."

4. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

4.1. Artikel 1, vierde lid

"4. In dit besluit wordt onder ingeslotene verstaan degene die rechtens van zijn vrijheid is beroofd. Onder ingeslotene wordt mede verstaan degene die ten behoeve van de hulpverlening aan hem op het politie- of brigadebureau is ondergebracht."

4.2. Artikel 28, eerste lid

"1. De ambtenaar onderzoekt de ingeslotene direct voorafgaand aan de insluiting op het politie- of brigadebureau, door het aftasten en doorzoeken van diens kleding op de aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of voor anderen kunnen vormen."

5. Dienstvoorschrift nr. 15.10.7 van het regionale politiekorps Amsterdam- Amstelland

5.1. 3.1. Insluiting algemeen

"Een persoon kan alleen worden ingesloten in een politiecellencomplex indien deze persoon rechtens van zijn vrijheid is beroofd."

5.2. 3.2. Insluitingsfouillering

"Bij insluiting in een politiecel wordt iedere arrestant aan een insluitingsfouillering onderworpen. Deze insluitingsfouillering moet onderscheiden worden van de fouillering op grond van strafvordering en de veiligheidsfouillering. De insluitingsfouillering dient om de veiligheid van de ingeslotene en personen die daarmee in aanraking komen zoveel mogelijk te waarborgen tijdens insluitingperiode."

6. Wetboek van Strafvordering

6.1. Artikel 53

"1. In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.

2. In zoodanig geval is de officier van justitie of de hulpofficier bevoegd den verdachte, na aanhouding, naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen.

3. Geschiedt de aanhouding door een anderen opsporingsambtenaar, dan draagt deze zorg dat de aangehoudene ten spoedigste voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren wordt geleid."

6.2. Artikel 61

"1. Indien de verdachte niet overeenkomstig artikel 57 in verzekering wordt gesteld, noch overeenkomstig artikel 60 voor de rechter-commissaris wordt geleid, wordt hij in vrijheid gesteld, tenzij hij op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, voor ten hoogste zes uren wordt opgehouden voor onderzoek. Tijdens het ophouden voor onderzoek wordt de verdachte gehoord.

2. Indien de ophouding met het oog op het vaststellen van de identiteit plaatsvindt, kan ten aanzien van een verdachte ten aanzien van wie verdenking bestaat terzake van een strafbaar feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegelaten de in het eerste lid genoemde termijn van zes uren, op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, eenmaal met ten hoogste zes uren worden verlengd."

7. Aanwijzing administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften, datum inwerkingtreding 01-01-2004

"Afdoening langs één traject is daarbij het uitgangspunt. Indien zowel de strafrechtelijke als de administratiefrechtelijke weg wordt bewandeld, moet in het proces-verbaal melding worden gemaakt van de opgelegde sanctie(s) en op de aankondiging van de beschikking van het/de opgemaakte proces(sen)-verbaal. Van deze mogelijkheid dient slechts in uitzonderingsgevallen gebruik te worden gemaakt."

8. Uitspraak Hof Leeuwarden (VR 2003/55)

"3.4. Over de samenloop van strafrechtelijke en administratiefrechtelijke feiten overweegt het hof het volgende. De Aanwijzing administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften d.d. 29 juni 1999, in werking getreden op 1 augustus 1999 en gepubliceerd in de Staatscourant 1997, nummer 218, houdt voor zover hier van belang in: "Indien een gebeurtenis uit gedragingen en overtredingen bestaat, wordt ten aanzien van de betrokkene/verdachte voor ten hoogste drie feiten een sanctie opgelegd/proces-verbaal opgemaakt of een transactie aangeboden. Afdoening langs een traject is daarbij het uitgangspunt. Indien zowel de strafrechtelijke als de administratiefrechtelijke weg wordt bewandeld dient in het proces-verbaal melding te worden gemaakt van de opgelegde sanctie(s) en op de aankondiging van de beschikking van het/de opgemaakte proces(sen)-verbaal. Van deze mogelijkheid dient slechts in uitzonderlijke gevallen gebruik te worden gemaakt."

3.5. Op de aankondiging van de beschikking ontbreekt de melding van het opgemaakte proces-verbaal. Ook de melding van de sanctie in het proces-verbaal ontbreekt. Aldus is aannemelijk dat de betrokken politieambtenaar heeft verzuimd te handelen conform het in de Aanwijzing geformuleerde uitgangspunt, dat in een dergelijk geval afdoening langs één traject dient te worden gekozen. Indien hij immers zou hebben gemeend, dat in casu sprake was van een gebeurtenis waarin bij uitzondering zowel de strafrechtelijke als de administratiefrechtelijke wijze van afdoening zou moeten plaatsvinden had hij dit door de voorgeschreven meldingen te doen kenbaar gemaakt. "

9. Grondwet

9.1. Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

9.2. Artikel 15

"4. Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

10. Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

"Artikel 8 Recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven

1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.
2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

11. Politiewet 1993

11.1. Artikel 8

"3. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd tot het onderzoek aan de kleding van personen bij de uitoefening van een hem wettelijk toegekende bevoegdheid of bij een handeling ter uitvoering van de politietaak, indien uit feiten of omstandigheden blijkt dat een onmiddellijk gevaar dreigt voor hun leven of veiligheid, die van de ambtenaar zelf of van derden en dit onderzoek noodzakelijk is ter afwending van dit gevaar."

11.2. Artikel 9

"4. Bij algemene maatregel van bestuur of krachtens algemene maatregel van bestuur bij ministeriële regeling worden regels gegeven omtrent maatregelen waaraan rechtens van hun vrijheid beroofde personen met het oog op hun insluiting kunnen worden onderworpen, voor zover dit noodzakelijk is in het belang van hun veiligheid of de veiligheid van anderen."

11.3. Artikel 64

"1. De korpsbeheerder van het regionale politiekorps waarbij de ambtenaar van politie is aangesteld over wiens gedraging een klacht is ingediend, draagt zorg voor de behandeling van deze klacht."